

ЗЕЛЕНІ ІНІЦІАТИВИ ТА ЗЕЛЕНА ДОРОЖНЯ КАРТА

THE GREEN INITIATIVES AND GREEN ROADMAP

2

- ✓ **Флагманські зелені ініціативи**
- ✓ **Європейський зелений курс**
- ✓ **Роль ЄС у міжнародних екологічних рухах**
- ✓ **Киотський протокол**
- ✓ **Дорожня карта ЮНЕСКО**

Ключові слова	Key words
Зелені ініціативи	The Green Initiatives
Європейський зелений курс	European Green Deal
Зміна клімату	Climate change
Енергоефективність	Energy efficiency
Нульове забруднення	Zero pollution
Біорізноманіття	Biodiversity
Зелений перехід	Green transition
Кіотський протокол	Kyoto Protocol
Дорожня карта ЮНЕСКО	UNESCO Roadmap

ЗЕЛЕНІ ІНІЦІАТИВИ

Для кожної сфери пропонується низка флагманських ініціатив, які можна реалізувати для сприяння досягненню цілей Європейського зеленого курсу, синхронізації політик та законодавства, а також реалізації конкретних практичних ініціатив.

ЗМІНА КЛІМАТУ

- **«Кліматично нейтральні громади»** — створення умов для трансформації окремих міст та громад в Україні у кліматично нейтральні.
- **«Кліматична свідомість громадян України»** — підвищення кліматичної свідомості громадян України та їх залучення до спільної кліматичної політики в Європі через участь у Європейському кліматичному пакті.
- **«Архітектура кліматичного врядування»** — така ініціатива вже була оголошена за результатами Ради асоціації Україна-ЄС у 2021 році.

ЕНЕРГЕТИКА ТА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІСТЬ

«Співпраця щодо «зеленого» водню та інших відновлюваних газів» — спрямована на виробництво та зберігання водню в Україні, а також використання існуючої газотранспортної інфраструктури для його постачання.

«Українська «хвиля реновацій» — спрямована на підвищення енергоефективності будівель.

«ВДЕ на локальному рівні» — ініціатива стимулювання використання ВДЕ у системах тепло- та електропостачання та транспортного сектору в містах.

«Боротьба з енергетичною бідністю» — ініціатива, спрямована на співпрацю щодо визначення критеріїв енергетичної бідності, збору та аналізу даних, подолання наслідків тощо.

«Трансформація вугільних регіонів» — ініціатива може включати використання досвіду ЄС щодо трансформації вугільних регіонів і конкретні кроки з їх перетворення в інвестиційно привабливі території.

ЗЕЛЕНЕ СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

«Стимулювання розвитку кліматично-орієнтованого сільського господарства (зокрема, органічного виробництва, технологій неглибокої оранки тощо)» — ініціатива допомогла б підвищити амбітність щодо збільшення площі земель під органічним виробництвом та використати нереалізований потенціал України.

«Стале споживання та здорове харчування» — формування сталих та усвідомлених споживчих практик населення.

«Зменшення втрат їжі та харчових відходів» — ініціатива була б корисною для подолання прогалин України щодо стратегічного планування зменшення втрат їжі та скорочення харчових відходів.

«Співпраця з питань цифровізації сільського господарства» — ініціатива могла б включати низку питань, пов'язаних із впровадженням цифрових рішень у с/г виробництво.

ПРОМИСЛОВА ПОЛІТИКА

«Циркулярність промисловості та відходи» — ініціатива була б корисною для визначення та імплементації нової системи управління відходами, впровадження механізмів забезпечення права на ремонт та збільшення термінів експлуатації товарів.

«Стоп greenwashing» — ініціатива допомогла б підвищити амбітність щодо збільшення екологічних вимог до товарів, що базується на об'єктивних вимогах і факторах.

«Участь України в промислових екосистемах ЄС та зелених альянсах» — зокрема через European Cluster Collaboration Platform. Мета — інтеграція українських промислових підприємств до європейських ланцюгів постачання з метою забезпечення стратегічної автономності ключових галузей промисловості ЄС.

НУЛЬОВЕ ЗАБРУДНЕННЯ

«Сталі хімічні речовини» — ініціатива допомогла б впровадити систему оцінки та маркування хімічних речовин, з врахуванням вимог регламентів REACH та CLP.

«Нульове забруднення в містах» — формування і запровадження планів покращення якості повітря у містах України, очищення стічних вод та зменшення забруднення вод у містах, а також впровадження системи відповідного моніторингу.

«Єдиний європейський моніторинговий простір» — ініціатива може передбачати створення всеохоплюючої системи екологічного моніторингу на європейських засадах та методологічно і технологічно об'єднаною (сумісною) з європейською системою.

ТРАНСПОРТ

«Розвиток електротранспорту та інфраструктури» — флагманська ініціатива необхідна з огляду на тенденцію збільшення купівлі електротранспорту в Україні.

«Чисті міста» — формування сталих практик мобільності в містах та інших населених пунктах, впровадження та використання транспорту та інфраструктури з меншим вуглецевим слідом.

«Смарт мобільність» — ініціатива була б корисною для впровадження не лише передових технологій щодо транспортних засобів, але і цифровізації управління транспортним сектором і рухом.

БІОРІЗНОМАНІТТЯ

«NATURA 2000+» — приєднання України до європейської мережі природоохоронних територій NATURA 2000. Ініціатива мала б включати кроки зі створення додаткового кластеру у мережі NATURA 2000 під умовною назвою NATURA 2000+ для українських природоохоронних територій.

«Збереження біорізноманіття в містах» — ініціатива мала б на меті долучення міст України до ініціативи ЄС «Платформа з озеленення» для обміну кращими практиками та досвідом.

«Підтримка синергії сільськогосподарської та природоохоронної політик України» — підтримка України у поверненні до природних екосистем деградованих с/г земель, розвиток економічних інструментів стимулювання таких трансформацій.

ФІНАНСУВАННЯ ЗЕЛЕНОГО ПЕРЕХОДУ

«Розбудова спроможностей України для фінансування зеленого переходу». Ініціатива була б спрямована на такі питання: прозоре кліматичне бюджетування, вуглецеве ціноутворення, зелені інвестиції, цільове фінансування зеленого переходу, кліматично дружні закупівлі, механізми стимулювання приватних зелених інвестицій.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ЗЕЛЕНИЙ КУРС

Європейський зелений курс (ЄЗК) є дорожньою картою заходів, які перетворять Євросоюз на ефективну, стійку та конкурентоспроможну економіку, визначать засоби перетворення Європи на перший у світі кліматично нейтральний континент до 2050 року, стимулюючи розвиток економіки, покращення здоров'я та якості життя людей, а також трансформують кліматичні та екологічні виклики на можливості у всіх сферах та політиках ЄС, гарантуючи справедливий та інклюзивний характер зеленого переходу.

Зелений курс був офіційно представлений Президентом ЄК Урсулою фон дер Леєн в Європарламенті 11 грудня 2019 року.

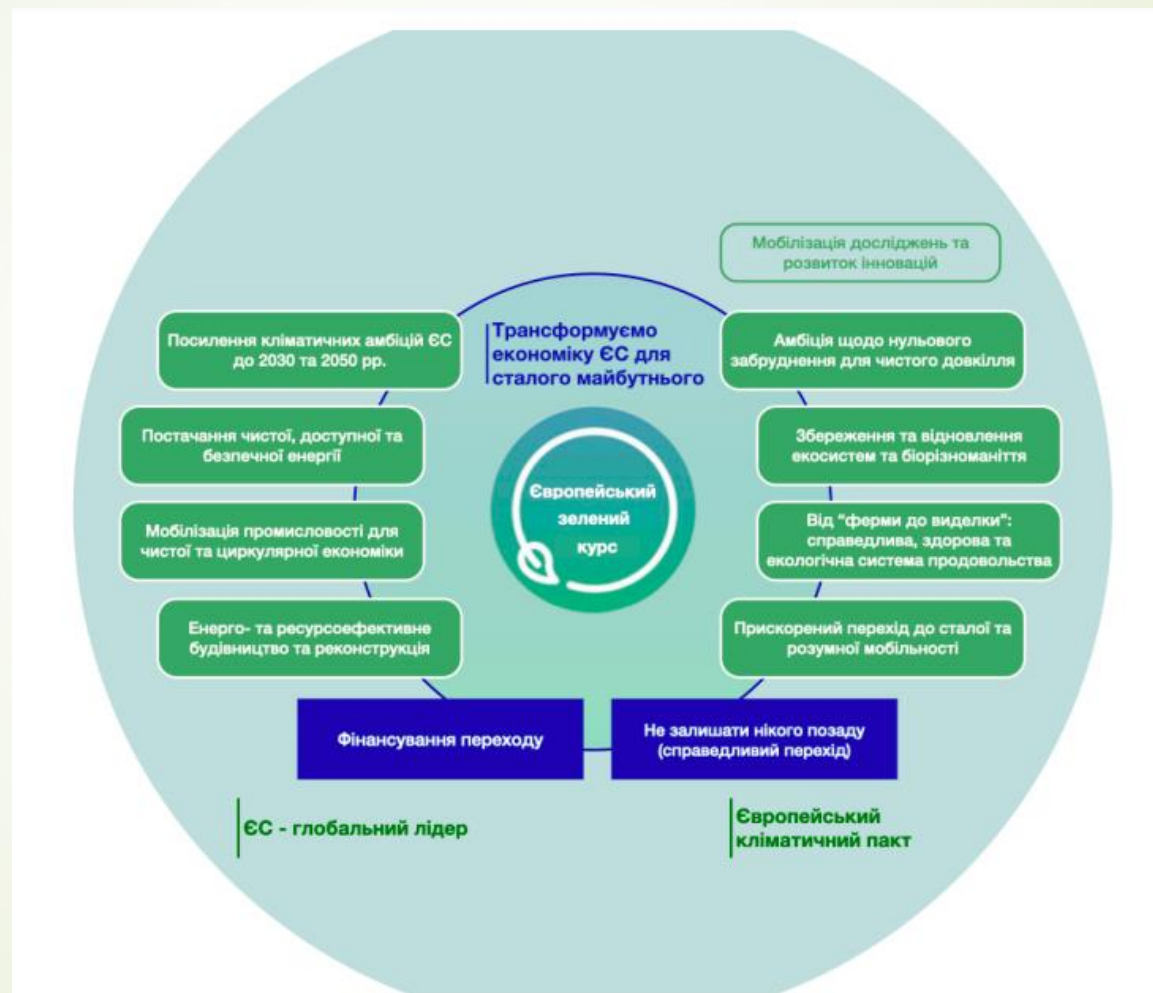

Рис. 1. Європейський зелений курс

МЕТА

Зробити Європу першим кліматично нейтральним континентом у світі. Пропозиції мають на меті зробити всі сектори економіки ЄС готовими до вирішення цього виклику. Вони встановлюють ЄС на шлях досягнення кліматичних цілей до 2030 року справедливим, економічно ефективним і конкурентоспроможним способом.

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ТА СУСПІЛЬСТВА

Усі 27 держав-членів ЄС взяли на себе зобов'язання перетворити ЄС на перший кліматично нейтральний континент до 2050 року. Щоб досягти цього, вони зобов'язалися скоротити викиди щонайменше на 55% до 2030 року порівняно з рівнем 1990 року.

Водночас це забезпечить наявність можливостей для кожного, підтримку вразливих громадян шляхом подолання нерівності та енергетичної бідності та зміцнення конкурентоспроможності європейських компаній.

ЗРОБИТИ ТРАНСПОРТ СТАЛИМ ДЛЯ ВСІХ

Європейська комісія пропонує більш амбітні цілі щодо скорочення викидів CO₂ новими автомобілями та мікроавтобусами.

Комісія також сприяє зростанню ринку транспортних засобів з нульовим і низьким рівнем викидів. Зокрема, він прагне забезпечити громадянам інфраструктуру, необхідну для зарядки цих транспортних засобів для коротких і далеких подорожей.

Крім того, з 2026 року автомобільний транспорт буде охоплюватись торгівлею викидами, встановлюючи ціну за забруднення, стимулюючи використання чистішого палива та реінвестиції в чисті технології.

КЕРІВНИК ТРЕТЬОЇ ПРОМИСЛОВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

Нові пропозиції вплинуть на цілі ланцюжки доданої вартості в таких секторах, як енергетика та транспорт, будівництво та реконструкція, сприяючи створенню стабільних місцевих і добре оплачуваних робочих місць по всій Європі.

Очікується, що електрифікація економіки та більш широке використання відновлюваних джерел енергії створять більшу зайнятість у цих секторах. Підвищення енергоефективності будівель також створить робочі місця в будівництві, де місцева робоча сила користується більшим попитом.

МОДЕРНІЗАЦІЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ СИСТЕМИ

Комісія пропонує збільшити обов'язкову цільову частку відновлюваних джерел в енергетичному балансі ЄС до 40%. Пропозиції сприяють використанню відновлюваних джерел палива, таких як водень, у промисловості та на транспорті з додатковими цілями.

РЕМОНТ БУДІВЕЛЬ ДЛЯ БІЛЬШ ЕКОЛОГІЧНОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

Ремонт наших будинків і будівель заощадить енергію, захистить від екстремальної спеки чи холоду та подолає енергетичну бідність.

Крім будинків, громадські будівлі також повинні бути відремонтовані, щоб використовувати більше відновлюваної енергії та бути більш енергоефективними.

РОБОТА З ПРИРОДОЮ ДЛЯ ЗАХИСТУ НАШОЇ ПЛАНЕТИ ТА ЗДОРОВ'Я

Відновлення природи та відновлення біорізноманіття пропонує швидке та дешеве рішення для поглинання та зберігання вуглецю.

Тому Комісія пропонує відновити європейські ліси, ґрунти, водно-болотні угіддя та торфовища. Це збільшить поглинання CO_2 і зробить наше середовище більш стійким до зміни клімату.

СТИМУЛЮВАННЯ ГЛОБАЛЬНИХ КЛІМАТИЧНИХ ЗАХОДІВ

Європейський зелений курс вже показав позитивний приклад і спонукав великих міжнародних партнерів встановити власні цільові дати досягнення кліматичної нейтральності.

Завдяки інвестиціям у технології відновлюваної енергії ми отримуємо досвід і продукти, які також принесуть користь решті світу.

КІОТСЬКИЙ ПРОТОКОЛ

Кіотський протокол, прийнятий у грудні 1997 року на додаток до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату, зобов'язує розвинені країни і країни з перехідною економікою скоротити або стабілізувати викиди парникових газів у порівнянні з 1990 року.

Для впровадження Кіотського протоколу ЄС та інші країни, що ратифікували Кіотський протокол, розробили систему обмеження промислових викидів за допомогою квот.

Кіотський протокол є єдиною міжнародною угодою, що змушує країни вкладати кошти в політику та заходи зниження викидів парникових газів.

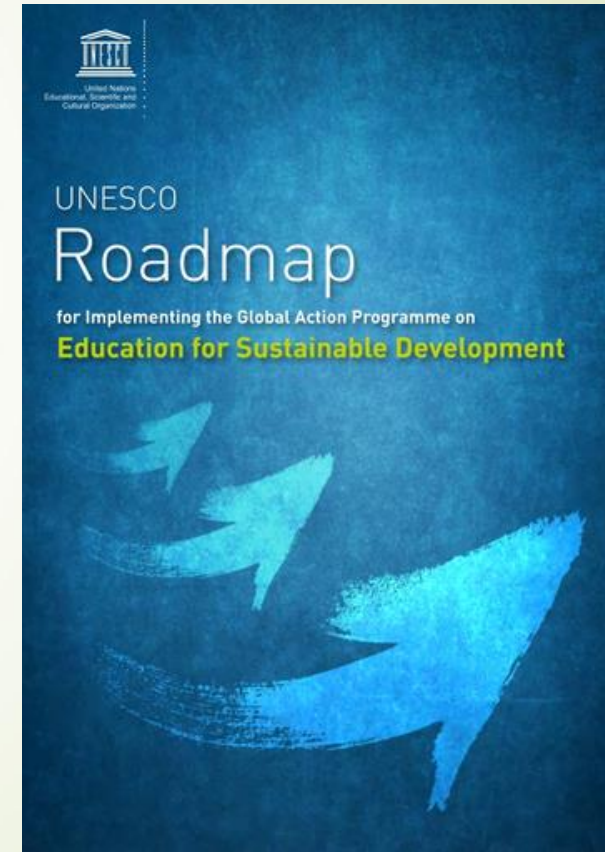
За допомогою гнучких механізмів (чистий розвиток та спільне впровадження) було зареєстровано проектів з обсягом знижень викидів більше ніж на 1 мільярд тон CO₂.

ДОРОЖНЯ КАРТА ЮНЕСКО ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ГЛОБАЛЬНОГО ПЛАНУ ДІЙ З ОСВІТИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Глобальний План Дій (ГПД) сприяє досягненню бачення, висунутого в рамках Десятиліття Освіти Сталого Розвитку (ОСР): "світ, де кожен має можливість отримати користь від освіти і вивчати цінності, поведінку і спосіб життя, необхідні для сталого майбутнього і позитивних перетворень у суспільстві".

Головна мета ГПД "генерувати і нарощувати зусилля на всіх рівнях і у всіх сферах освіти і навчання з метою прискорення прогресу на шляху до сталого розвитку".

ГПД буде задіяний подвійний підхід до примноження і масштабування дії ОСР: (1) інтегруючи сталий розвиток в освіту і (2) інтегруючи освіту у сталий розвиток. Згідно з таким загальним підходом, програма має дві мети:

Мета 1 "переорієнтувати освіти та навчання, так, щоб кожна людина мала можливість набувати знання, навички, цінності і позиції, які дозволяли б їй робити свій внесок у сталий розвиток"

Мета 2 "зміцнити систему освіти і навчання у всіх порядках денних, програмах і заходах, що сприяють сталому розвитку"

ГПД призначений як стійкий, вагомий внесок у порядок денний періоду після 2015 року. Реалізація ГПД буде повністю узгоджена із здійсненням порядку денного у період після 2015 року.

ГПД буде приділяти особливу увагу групам, які особливо вразливі до наслідків зміни клімату та несталого розвитку.

ВИСНОВКИ

- ▶ Незважаючи на те, що питання ЄЗК входить до важливих стратегічних пріоритетів Уряду, які обговорюються на найвищому рівні, імплементація ініціатив на рівні міст та щодо конкретних точкових проблем дає можливість діяти вже сьогодні, часто без потреби у високих політичних двосторонніх домовленостях.
- ▶ Європейський зелений курс створює широкий простір для взаємовигідної синхронізації політики та законодавства України з відповідними політиками та законодавством ЄС, а також співпраці України та ЄС у ключових сферах ЄЗК.

- ▶ Дотримання та виконання флагманських ініціатив вимагає колективних дій за участю ЄС, національних, регіональних і місцевих органів влади, підприємств, неурядових організацій і звичайних людей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. European Union gateway. European Union. URL: https://european-union.europa.eu/index_en.
2. Delivering the European Green Deal. European Commission. URL: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/delivering-european-green-deal_en.
3. Картування стратегічних цілей України та ЄС у контексті Європейського зеленого курсу: вектори розвитку та флагманські ініціативи. – Аналітичний документ. – квітень 2021. 54 с.
4. Кіотський протокол до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату (укр). Офіційний вебпортал парламенту України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_801#Text
5. UNESCO roadmap for implementing the Global Action Programme on Education for Sustainable Development. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000230514>
6. Wayback Machine. URL: <https://web.archive.org/web/20131031043818/http://europa.eu/pol/env/flipbook/en/files/environment.pdf>
7. The Greener Manufacturing Show 2020. URL: <https://www.greener-manufacturing.com/welcome>
8. Кіотський протокол | Національний екологічний центр України. Національний екологічний центр України. URL: <https://necu.org.ua/kiotskyj-protokol/>
9. Майбутнє Угоди про асоціацію між Україною та ЄС: довілля та клімат. Аналітична записка. – Ресурсно-аналітичний центр “Суспільство і довкілля”. – 2020.
10. Good Environmental Governance Implementation in Georgia, Moldova, and Ukraine: Stay of play, key conclusions, and recommendations. Policy paper. – Resource and Analysis Center “Society and Environment” (2022).
11. Європейський зелений курс: можливості та загрози для України. Аналітичний документ. – Ресурсно-аналітичний центр "Суспільство і довкілля" (2020).
12. Політика ЄС у сфері охорони довкілля. Міністерство юстиції України. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_2971

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!